

VRIENDEN VAN HET MUSEUM FRANS BLOEMEN

PROGRAMMA 1995

Zaterdagochtend 14 januari 1995 zijn alle leden van de Stichting Vrienden van het Museum Frans Bloemen uitgenodigd in Zaal Sterrebos te Wijchen, zaal 3.

Aanvang: 10.00 uur

Agenda:

1. Toelichting op het ontwerp van het nieuwe museum;
2. Het plan van de zgn. story-line groep: de inhoudelijke kant van het museum wordt toegelicht;
3. Bezichtiging van de museumruimte.
4. meer ...

Maart 1995 Algemene Jaarvergadering.

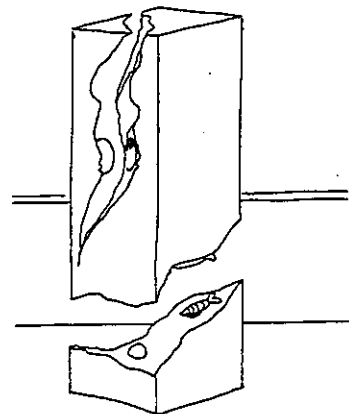
BESTUURS- WISSELING

De heer Bert Bröcking heeft afgelopen najaar afscheid genomen als secretaris van onze stichting. Als mede-oprichter heeft hij vanaf 1992 glans aan onze club gegeven. Ons redactieteam bedankt jou, Bert, hierbij graag voor je verdiensten voor onze stichting. Intussen is mevrouw Hella Cranen uit Wijchen bereid gevonden het secretariaat op zich te nemen. Ook de heer Jan van Huet is tot het bestuur van de Stichting Vrienden toegetreden. Als redactie wensen we jullie een opbouwende rol in deze zo belangrijke fase van ons museum toe. Jan is niet alleen tot het bestuur toegetreden, maar versterkt ook de

redactie van de Nieuwsbrief. Hij heeft meteen besloten de nieuwe rubriek "Archeologica" voor zijn rekening te nemen.

KOETSHUIS/KASTEELTUIN

De Wijchense Gemeenteraad heeft 24 november j.l. een voorstel goedgekeurd tot het aangaan van een overeenkomst van ruiling met de Stichting Het Gelders Landschap. Het betreft het in eigendom krijgen van de Stichting door de Gemeente Wijchen van de gehele kasteeltuin en het koetshuis. Als tegenprestatie draagt de Gemeente Wijchen binnenkort aan Het Gelders landschap 35 percelen grond binnen de Gemeente Wijchen over. Naast de grond komt de gemeente Wijchen met een financiële bijdrage. Een lang gekoesterde wens wordt zo werkelijkheid. Kasteel, kasteeltuin, koetshuis en molen komen nu in één hand. Het behoud van het cultuurhistorisch karakter van deze lokaties zal het visitekaartje van Wijchen meer glans geven.

VRIENDENKRINGEN

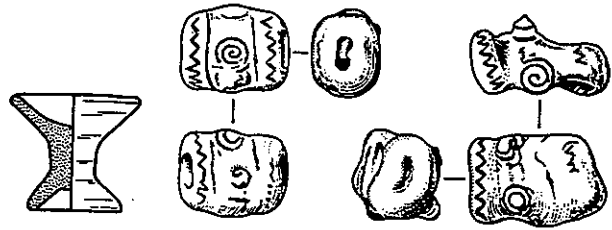
Vriendenkring Scherven/ Literatuur

10 oktober, 7 november, 12 en 19 december 1994 zijn wij bijeen geweest. Tijdens de eerste bijeenkomst is onze kennis van het Romeins aardewerk nog eens getest door Wim Tuijn. Bovendien is de door onze werkgroep ontwikkelde literatuurlijst besproken. Doel van deze literatuurlijst: publikaties presenteren, die voor de liefhebber op een aantrekkelijke wijze een aantal aspecten van de archeologie toegankelijk maken. Binnen de volgende categorieën hebben we een aantal werken verzameld: *overzichtswerken, veldwerk, prehistorie, Romeins Nederland.*

Bij de redactie van de Nieuwsbrief kunt U dit lijstje bestellen. De bijeenkomsten van 7 november, 12 en 19 december zijn besteed aan aardewerk-inventarisatie. Een aantal voorwerpen, urnen en zgn. Eierbecher, is door ons gecatalogiseerd. Leuk werk. Objecten determineren en beschrijven. Het enthousiasme van de deelnemers is groot. Je leert hier werkelijk op een andere manier kijken. Bovendien is er een direct nut voor het museum. De volgende bijeenkomst is 9 januari 1995, 20.00 uur in het Koetshuis. Iedereen is welkom.

Vriendenkring Ondersteuning

De afgelopen maanden zijn er 's zondags uitsluitend suppoostdiensten verricht. Na de kerstvakantie zullen geleidelijk de taken van deze Vriendenkring duidelijker worden. Een goed uitgewerkt plan van de Story-line groep moet daaraan ten grondslag liggen. Op 8 december j.l. maakten wij officieel kennis met de plannen met betrekking tot het nieuwe museum en de kunstexpositieruimten. Bij de uitvoering van deze plannen zullen wij intensief ingeschakeld worden.

ARCHEOLOGICA

Dit rubriekje is bedoeld om zoveel mogelijk aspecten van de archeologie en aanverwante wetenschappen de revue te laten passeren. Voor zover nog nodig zal uiteraard speciale aandacht aan Wijchen worden besteed. De inhoud zal meer journalistiek dan wetenschappelijk zijn. U kunt telefonisch of schriftelijk Uw vragen doorgeven via het redactie-adres. Indien het onderwerp niet in eigen beheer behandeld kan worden, zullen deskundigen bij de beantwoording ingeschakeld worden. De naam van dit rubriekje, tenslotte, heeft niets met logica te maken maar meer met "de archeologie betreffend".

Jan van Huet

HET WAGENGRAF TE WIJCHEN

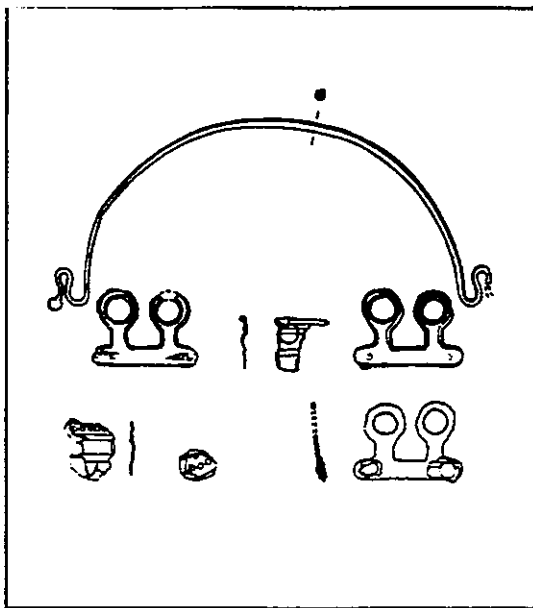
Peter Vissers

"Een belangrijke vondst werd gedaan te Wijchen. Aldaar werd een urn opgegraven, waarin zich tal van voorwerpen bevonden meerendeels betrekking hebbende op voer- en paardetuig."

Zo begint de beschrijving van het Wijchens wagengraf in het "Verslag der Commissie Ter Verzekering Eener Goede

Bewaring van GEDENKSTUKKEN van Geschiedenis en Kunst te Nijmegen over het jaar 1897". "Het gelukte de Commissie deze vondst in zijn geheel voor het Museum aan te kopen en zij kwam zodoende in het bezit van vier sleutels van een wagenasversiering van de vier wielen, een knop, waarschijnlijk van een disselboom, twee paardetrensen, twee dubbelringen allerwaarschijnlijkst tot een paardetuig behorende, fragmenten van een dolk(?) en twee fragmenten van de versiering van den buikband van een notabel Romein." Dan volgt een gedetailleerde beschrijving. Bij de inventarisatie heeft men met betrekking tot de "buikband van een notabel Romein(?)" blijkens het vraagteken al enige twijfels gehad. Met betrekking tot de vondstomstandigheden komen we nog dit te weten: "De voorwerpen ...zijn te zamen gevonden in een urn, die verloren is gegaan, in zandgrond, ongeveer 1 Meter onder den beganen grond, aan de Pas te Wijchen in den Welschenberg, December 1897."

Urn

resten van de Wijchense ketel naar Roymans

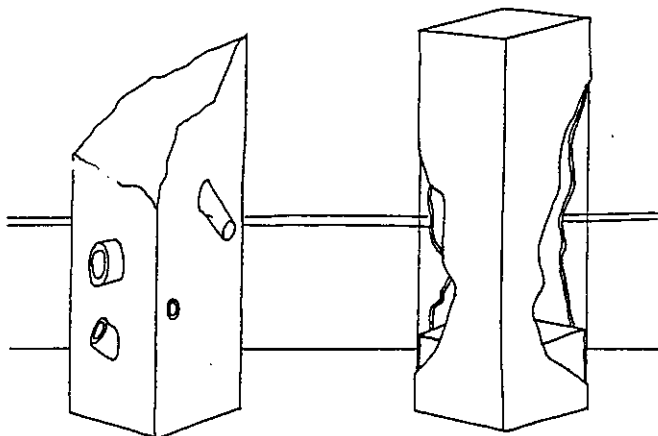
Dat is een forse urn geweest, niet eentje van het type dat snel over het hoofd kon worden gezien. Er zal, naast andere, deels hierboven al genoemde zaken, een door het vuur aangetaste bronzen emmer in gepast hebben. Die moet er immers op grond van de aanwezigheid van "Een hengel van een ketel; spanning 21 c.M.", geweest zijn. Of bedoelden de leden van de Commissie te zeggen dat de bronzen emmer zelf, verloren was gegaan? In publikaties lijkt de urn, "die verloren is gegaan" een weinig problematisch leven te leiden. Toch is er wel reden voor een vraagteken, want zo gewoon is de combinatie urn-ketel niet. Op andere plaatsen in Nederland namelijk werden in de Vroege IJzertijd bronzen emmers gebruikt als container voor de crematie. De Nijmeegse aankoopcommissie heeft het echter zowel over "een ketel" als over een "urn". Is het logisch om de in een emmer gedeponeerde crematie nog een keer te verpakken in aardewerk? Is het logisch te denken dat de Wijchense emmer, net als andere exemplaren voor het bewaren van de overblijfselen van de brandstapel gebruikt is? In het begrafenisritueel van het Benedenrijnse gebied kon bronzen vaatwerk nog andere doelen dienen dan asopslag. In Court-Saint-Etienne (België) werden bronzen fragmenten van wat een emmer kan zijn geweest, samen met een bronzen drinkkop, *buiten* de urn gevonden. Zowel in Wijchen als in Court-Saint-Etienne zijn de bronzen ketels in contact geweest met vuur. Mogelijk zijn ze na een rituele dronk, waar dergelijk vaatwerk oorspronkelijk een functie bij had, op de brandstapel terecht gekomen.

Vondstomstandigheden

Meer informatie over de vondstomstandigheden en de vinders zou misschien kunnen worden onttrokken aan persberichten uit 1897/98 en aan de kaartenbak van de gemeente Nijmegen met docu-

menten over 1897. In het Nijmeegs gemeente-archief is jaargang 1897 van de Gelderlander niet toegankelijk. De desbetreffende kranten verkeren in zo'n slechte conservatietoestand dat inzage ze een stap dichterbij totale vernietiging zou brengen. Wat er precies gaat gebeuren om ze geschikt te maken voor inzage en wanneer dat plaatsvindt, is vooralsnog onduidelijk. De Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant heeft noch in december 1897 noch in januari 1898 berichtgeving over de vondst van het wagengraf opgenomen. Ook de fiches met betrekking tot documenten over het jaar 1897 leverden niets op: ze waren op het moment van onderzoek in behandeling.

(Dit is de eerste aflevering van een serie over het Wijchens wagengraf)

Sponsoractie

Wat heeft "shopping is fun" met een museum te maken? Onze voorzitter, Wim Kattenberg, legde het 25 november j.l. uit aan een select gehoor. Zijn publiek bestond uit het museum sponsorende bedrijven, het College van B & W, de Culturele Raad, het Committee van Aanbeveling en last but not least Harry Gerritz. Wim Kattenberg benadrukte in bloemrijke taal het belang van archeologische en culturele activiteiten in de gemeente Wijchen. De

aanwezigheid van een museum in het centrum van Wijchen, gekoppeld aan culturele/archeologische activiteiten zal zeker de recreatieve waarde van de regio verhogen. Dit zal voor Wijchen economische impulsen opleveren.

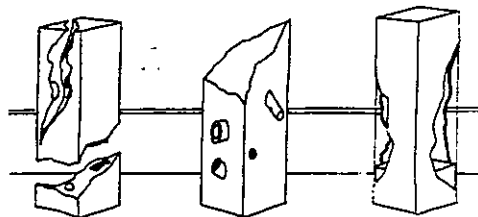
Rondleiding

De heer Elbers van bureau Exposure maakte met overheadbeelden duidelijk wat in het Museum verwacht kan worden. In processie begaf het gezelschap zich vervolgens naar het kasteel. Het bleek een hele kunst om temidden van de bouwactiviteiten de kleding schoon te houden. De rondleiding werd verzorgd door de heer Weber, namens de gemeente, en de heer Albers van architectenbureau Croonen. Van de diepste (water)kelder tot het topje van het kasteel, alles werd bekeken; op het torentje kon iedereen van het prachtige uitzicht genieten.

De verbouwing van het kasteel doet eerder aan een grondige restauratie denken, dan aan een renovatie. Alles wat door de tand des tijds is aangetast wordt voor de komende decennia voor bederf behoed.

Er komt een lift, die ook de museumzolder kan bedienen en iedere ruimte wordt geschikt gemaakt voor haar toekomstige taak.

Speciale aandacht was er uiteraard voor de zolders. Prachtige, sfeervolle ruimten van acht meter hoog met uitzicht via de dakkapellen en hoektorentjes op de omgeving van het kasteel. Geen ruimten voor een klein museum; hier kan een volwassen museum gehuisvest worden en Wijchen zal trots kunnen zijn op zo'n accommodatie. Onder het genot van een drankje werd de bijeenkomst in Sterrenbos besloten.

GELEZEN

OPEN MONUMENT, eerste jaargang nr 1, oktober 1994. Dit tijdschrift wordt verspreid door de Vereniging Open Monumenten (VOM). Mooie vormgeving, luchtige en zeer diverse informatie voor de historisch geïnteresseerde lezer. Een artikel over een gezin dat een paar dagen in het Prehistorisch Openluchtmuseum in Eindhoven doorbrengt heeft als kop "Mam, mijn Gameboy mag toch wel mee hè...?" Daarnaast staan er o.a. artikelen in over een industrieel monument, over de Amsterdamse stadsarcheoloog, over Enkhuizen en over een Gelderse T-boerderij. Een sympathiek initiatief. Maar toch. Mij doet het blad teveel denken aan de Kampioen van de ANWB.

SCARABEE, Archeologisch Magazine nr. 11, december 1994. In Scarabee vinden we informatie over English Heritage, het grote broertje van de VOM. Leuke artikelen: over Sagalassos, een ruïnestad in Anatolië; een artikel over het onderzoek in Dorestad/Wijk bij Duurstede. Scarabee heeft minimaal één manco gemeenschappelijk met onze Nieuwsbrief: het niet steeds actueel zijn van de inhoud, wat mede veroorzaakt wordt door de verschijningsfrequentie. Scarabee is een tweemaandelijks verschijnend blad. In het decembernummer wordt een programma-serie over de Steentijd aangekondigd, die in november is uitgezonden, een verslag van de Open Monumentendagen op 10 en 11 september vinden we er ook. Als uit-smijter, op de achterpagina, paginagroot, een advertentie voor een tentoonstelling die op 20 november is geëindigd; dat zullen de organisatoren leuk vinden.

TE KIJK-GEZET List en bedrog in de Archeologie. Zaterdag 10 december heeft Leo Verhart deze column gestart in de Volkskrant. Verhart is conservator van de

afdeling Prehistorie van het RMO in Leiden. Over het fenomeen vervalsingen in de Nederlandse archeologie gaat het dus. Vervalsingen geven volgens Verhart "een negatief van de stand van wetenskapskennis op het moment van bedrog. Ze geven dus een beeld van die tijd, maar vertellen ook iets over de makers: wat hen dreef, hoe ze het deden en waardoor ze tegen de lamp liepen." Dit lees je dus onmiddellijk na de voorpagina.

MUSEA e.d.

Het **ARCHEOLOGISCH MUSEUM FRANS BLOEMEN** Kasteellaan 24, 6602 DE WIJCHEN is elke zondag geopend van 13-16 uur. Het is bereikbaar via de zij-ingang van de fietsenkelder van het gemeentekantoor. Aanbellen bij opschrift "museum". Telefoon 08894-24744 of b.g.g. 92304. Ass.-conservator: de heer Ben Teubner.

Het **STREEKDOCUMENTATIECENTRUM TWEESTROMENLAND**, Kasteellaan 24 te Wijchen is elke woensdagmiddag geopend van 14-17 uur, vrijdagavond van 18.30-21 uur. Telefoon: 08894-13012. Postadres: Zwanensingel 259, 6601 GK WIJCHEN

Het **STREEKHISTORISCH MUSEUM TWEESTROMENLAND** is verhuisd en zaterdag 17 december officieel heropend in Beneden-Leeuwen. Het is gevestigd in het klooster St. Elisabeth. Wij feliciteren "Tweestromenland" met dit fraaie resultaat. Openingstijd: 's zondags van 14.00 - 17.00 uur.

Voor rolstoelgebruikers is het museum te bereiken via het verpleeg-huis St. Elisabeth. Streekhistorisch Museum Tweestromenland, Pastoor Zijlmanstraat 3, 6658 BE Beneden-Leeuwen, tel. 08879-5002

**STICHTING VRIENDEN VAN HET
MUSEUM FRANS BLOEMEN, Post-
bus 221, 6600 AE WIJCHEN.**

VOLGENDE NUMMER

De volgende Nieuwsbrief verschijnt in
april 1995. Kopij inleveren vóór 31 maart
1995 op het redactie-adres.

REDACTIE

Jan van Huet, Jacques Rommens en Peter
Vissers vormen de redactie. Het redactie-
adres is:
Diepvoorde 32-02, 6605 GW WIJCHEN,
telefoon: 08894-22232.

NIEUWSBRIEF

